

СЕЗОННІ СПІВВІДНОШЕННЯ ОСНОВНИХ КОМПОНЕНТІВ МОЛОКА КОРІВ

Приходько Микола Федорович

канд. с-г. наук, доцент кафедри технології
виробництва і переробки продукції тваринництва та кінології
Сумський національний аграрний університет, Україна

Одним із найсуттєвіших факторів зовнішнього середовища, що впливає на молочну продуктивність корів є сезон року. Сезон року впливає не лише на кількість надоеного молока, а також на вміст його основних компонентів та співвідношенням їх між собою. Такі сезонні зміни в складі молока в свою чергу визначають його технологічні властивості.

Багато авторів відмічають значний вплив сезону року на молочну продуктивність і технологічні властивості молока [1, 2, 3].

Проте вплив сезону року на вміст основних його компонентів та їх технологічні співвідношення на поголів'ї української бурої молочної породи та внутріпородному типу української чорно-рябої молочної породи вивчені не достатньо. Це і обумовило напрямок нашого дослідження.

Сезонні зміни співвідношення основних компонентів молока, від яких залежать його технологічні властивості відображені в таблиці 1. Чим вище співвідношення вмісту білка до вмісту жиру, тим більша кількість жиру переходить у сир, а значить – зменшуються втрати жиру в сироватці. Підвищений вміст жиру в молоці по відношенню до білка знижує швидкість синерезису, тому що жир суто механічно закупорює проходи для сироватки. Жир збільшує вихід сиру тільки за рахунок власної маси.

Таблиця 1

**Технологічні співвідношення основних компонентів молока у корів УБМП і СВТ
УЧРМП за сезонами року**

Співвідношення	Оптимальна	Сезон року			
		весна	літо	осінь	зима

		величина				
Жир:білок	УБМП n=351	1,25-1,1:1	1,18:1	1,10:1	1,14:1	1,23:1
	СВТ УЧРМП n=340		1,22:1	1,10:1	1,13:1	1,26:1
Жир:СЗМЗ	УБМП n=351	0,46-0,40:1	0,45:1	0,41:1	0,42	0,46
	СВТ УЧРМП n=340		0,45:1	0,41:1	0,42	0,46
Білок:СЗМЗ	УБМП n=351	0,42-0,36:1	0,39:1	0,38:1	0,38:1	0,38:1
	СВТ УЧРМП n=340		0,37:1	0,37:1	0,37:1	0,37:1
Білок:жир	УБМП n=351	1:1	0,85:1	0,91:1	0,88:1	0,81:1
	СВТ УЧРМП n=340		0,82:1	0,91:1	0,89:1	0,79:1

Найбільше сезонних коливань зазнають співвідношення жир:білок, жир:СЗМЗ і білок:жир, а білок:СЗМЗ практично не змінюється. В усі сезонні періоди спостерігались оптимальні співвідношення жир:білок, жир:СЗМЗ та білок:СЗМЗ, але крім зимового у тварин СВТ УЧРМП. Найбільше білка на одиницю жиру в молоці, фіксувалось улітку і восени, в обох групах тварин.

Отже, оптимальні співвідношення основних компонентів молока установлені влітку й восени, а незадовільні – взимку.

Отримані результати можуть бути використані для удосконалення технології утримання і годівля тварин по сезонам року, що в свою чергу дозволить покращувати продуктивності та технологічних властивостей молока

української бурої молочної породи та сумського внутріпородного типу української чорно-рябої молочної порід.

Список використаних джерел:

1. Кузьменко, Л. М., Тендітнік, И. С., & Мухомор М. Ю. (2014). Вплив сезонного фактору на склад і властивості молока корів. *Вклад вчених у розвиток галузі тваринництва. Матеріали міжнародної науково-практичної інтернет.* (с. 92-96). 13-14 листопада, 2014, Полтава, Україна: РВВ ПДАА.
2. Мартынова, Е. Н., Ачкасова, Е. В. & Дултаева, И. Ф. (2014). Влияние сезона года на молочную продуктивность, химический состав и технологические свойства молока коров черно-пестрой породы. *Ученые записки КГАВМ им. Н.Э. Баумана*, (3), 215-218.
3. Heck, J. M. L., van Valenberg, H. J. F., Dijkstra, J. & van Hooijdonk A. C. M. (2009). Seasonal variation in the Dutch bovine raw milk composition. *J. Dairy Sci.* (92), 4745–4755.